

afholde mig fra at udtale mig om denne Deel af Sagen, idet jeg antager, at, forsaavidt Noget maatte foranledige mig til at fremkomme med flige Udtalelser, de ifaaald dog mere hensigtsmæssig vilde kunne finde deres Plads under 3die Behandling. Hvad jeg derfor for Diebliffet udelukkende skal dvæle ved, ere de særlige Forslag, der foreligge til Ændring af den nu under Forhandling værende Paragraph, det vil altsaa sige, ganske særlig det principale og det subsidiaire Forslag, der findes i Udvalgets Betænkning under Nr. 1 og 2.

Jeg skal begynde med at erklære, at jeg fuldstændig slutter mig til den Tanke og til den Opfattelse af Forholdet, som den 7de Landsrådsmand for 1ste Kreds (David) har stræbt at gjøre gjældende. Jeg mener som han, at det vilde være i høj Grad betænkeligt at sammensætte alle de heromhandlede forskjellige Fonds i en eneste Bunke. Jeg skal aldeles ikke indlade mig paa den retlige Side af Sagen; ved den ønsker jeg slet ikke at dvæle. Hvis man fra dette Standpunkt finder, at det har meget liden Betydning for Interessenterne, at man kaster Fondene sammen, — jeg skal herved med et Par Ord vende mig til den sidste ærede Taler (Sessen) for at forsøge at gjøre ham Forholdet i saa Henseende klarere —, saa maa jeg dog spørge, om der da er nogen Grund for Staten til at berøve Interessenterne, hvad de multig fra deres Standpunkt kunne lægge Vægt paa. Var der virkelig en stor Fordeel derved at opnaae for Staten, kunde man nemlig snarere tænke sig, at den kunde sætte sig ud over saadanne Betragtninger, som den dog ikke kunde erkjende, at der var nogen retlig Grund til at gjøre gjældende. Men det er der ikke. Jeg skal erkjende, at der ifølge mit Standpunkt slet ikke er Noget tilstede, der i Tidens Løb kan give Interessenterne, enten de nulevende eller afdøde, noget Krav paa at erholde nogen Deel af de bestaaende Anstalters Eiendom. Det er Staten, der, som det ærede Medlem ganske rigtig sagde, har drevet disse Anstalter og med sin Garanti sikret Opsyldelsen af de af dem contractmæssig overtagne Forpligtelser, og, ligesom det paa den ene

Side er tydeligt, at, hvis Anstalterne havde arbejdet med et meget stort Underflud, da vilde man ikke af Hensyn hertil kunne have afknappet nogen Interessent Noget af det, som man contractmæssig havde forpligtet sig til at yde ham, men Staten maatte ene have båret det hele derved fremstaaede Tab, saaledes er det paa den anden Side, troer jeg, meget plaussibelt, for at bruge meget varsomme Udtryk, at de Millioner — hvis man vil hengive sig til sangvinste Forhaabninger om saadanne Beløb —, som engang i Tidernes Løb maatte kunne fremstaae som Overflud af disse Anstalters Forsikringer, aabenbart maae tilfalde Staten og ikke de enkelte Interessenter. Men et deraf ganske forskjelligt Spørgsmaal er det rigtignok, om ikke de forskjellige nu bestaaende Anstalters Interessenter — Forholdet kan naturligtvis forandres for fremtidige Interessenter, saaledes at de kunne komme til at indtræde under ganske andre Naar — have et grundet Krav paa, saalænge en fuldstændig Afslutning ikke har fundet Sted, at de Formuer, som ere opsparede ved deres Indflud, indtil videre holdes særskilt, saaledes at de kunne tjene til yderligere Sikkerhed for, at de contractmæssig overtagne Forpligtelser opfyldes ligeoverfor dem. Det kan være meget smukt af os at nære den fuldest mulige Overbættning om, at Staten til enhver Tid vil kunne og vil honorere enhver Forpligtelse, som den har paataget sig, og jeg tvivler heller ikke om, at mangfoldige Interessenter ogsaa i Fremtiden ville antage, at de heri have fuld Sikkerhed og slet ikke behøve nogen større. Men hidtil har Staten stillet sig anderledes; den har hidtil tillige givet Interessenterne den Sikkerhed, at de ved deres Indflud tilveiebragte Formuer skulle bestyres paa en særegen Maade for at tjene til Afholdelsen af de Forpligtelser, som Anstalterne have paataget sig. Der er altsaa hidtil en dobbelt Sikkerhed tilstede for Interessenterne i de bestaaende Anstalter, og jeg seer ikke, af hvilken Grund man paa nogen som helst Maade skulde berøve dem samme, især naar man nu dog slutter Anstalterne, og Forholdet saaledes lidt efter lidt vil komme til at afvikle sig. Jeg skal iøvrigt senere komme til at gjøre opmærksom paa, at der ganske